

Instrumenthantering inom djursjukvård

Sterilteknikerutbildningen 300 YH p, 2021

YrkesAkademin AB

Författare: Eva-Lotta Tellström

Handledare: Christina Bunne

Examensarbete/ Steriltekniker, 300 YH poäng vid YrkesAkademin AB, 2020.

Författare: Eva-Lotta Tellström

Antal sidor: 19

Titel: Instrumenthantering inom djursjukvård

Handledare: Christina Bunne

Datum: 2021-10-31

Inom humanvården finns lagar och förordningar för hur processen inom instrumenthantering ska se ut, inom djursjukvården är så inte fallet.

Syftet var att undersöka huruvida personal som arbetar med instrumenthantering känner sig säkra på hur de ska hantera instrumenten korrekt och om utbildning i ämnet instrumenthantering är önskvärt.

Målet med enkäten är att belysa ämnet då felaktig instrumenthantering är ett hot mot patientsäkerheten och även en orsak till VRI (vårdrelaterade infektioner) samt en kostnadsfråga då felaktig hantering kan orsaka skador som gör att instrumenten måste kasseras, enkäten skickades även ut för att undersöka om personalen själva har önskemål om utbildning i ämnet och vilken slags utbildning som vore önskvärd.

Enkäten visar att samtlig personal på klinikerna där enkäten skickades ut och besvarades är säkra på skillnaden mellan rent, desinfekterat och sterilt, men att svaren utöver det skiljde sig åt, enkäten visar också att det finns en önskan om utbildning kring instrumentkunskap och korrekt hantering av instrument.

Innehållsförteckning	Sida
Bakgrund	4
Definitioner	5
Syfte och Mål	6
Metod	6
Resultat	6
Diskussion	15
Källförteckning	16
Bilaga 1: Enkät	17

Bakgrund

Korrekt hantering av instrument är av allra högsta grad en nödvändighet för att kunna säkerställa patientsäkerheten, det krävs utbildning för att känna till korrekt hantering och skötsel, personalen på en sterilteknisk verksamhet ska veta hur instrumenten ska hanteras före och efter diskdesinfektionsprocess och autoklavprocess.

Personalen ska känna till de missfärgningar som kan uppstå då det finns ofarliga och farliga missfärgningar som kan innebära att instrumentets ytskikt det vill säga legering har förstörts och därför är sårbar för korrosion, personal ska känna till de kritiska punkter ett instrument kan ha.

Sprickor och olika typer av korrosion kan orsaka att instrumentet går sönder och orsaka att bitar av instrumentet hamnar i ett öppet sår eller så kan en skada på till exempel en kärklämma orsaka att en patient förblöder om den gör sönder mitt i en operation. Skadade instrument som har sprickor eller korrosion blir inte rena vid desinfektionsprocess och kan därför inte uppnå sterilt resultat, och därmed riskera att orsaka infektioner hos patienten.

I Socialstyrelsens föreskrift SOSFS 2008:1 står det att ”All personal inom vård, tandvård och omsorg måste ha relevant kunskap och få regelbunden kompetensutveckling avseende den medicintekniska utrustning de använder. För personal som har sterilisering som huvudsaklig arbetsuppgift är kompetenskraven högre och bör motsvara den utbildning till instrument-och Steriltekniker som finns inom yrkeshögskolan.”(Socialstyrelsen 2021).

Undermålig instrumenthantering kan inte bara orsaka stor skada hos patienten utan är också ett ekonomiskt problem, tar personalen hand om instrumenten på rätt sätt så kan de användas under en mycket lång tid, men om personal hanterar instrument fel på grund av okunskap så blir det en stor kostnad för sjukhuset som måste köpa in nya instrument onödigt ofta.

Detta examensarbete undersöker därför om det finns utbildningsbehov inom det valda området djursjukvård.

Definitioner

Rent

En ren produkt används enbart på intakt hud och inte slemhinnor, produkten desinfekteras med sprit.

Diskdesinfektor

En diskdesinfektor avlägsnar genom en diskprocess så pass hög andel bakterier och mikroorganismer att det efter processen får kallas desinfekterat.

Desinfekterat

Ett instrument som genomgått en diskdesinfektionsprocess och kallas desinfekterat, ett desinfekterat instrument får användas på intakt hud och intakt slemhinna.

Autoklav

Autoklaver steriliserar gods kemiskt eller med ånga.

Sterilt

Efter en autoklavprocess får produkten kallas steril, sterila instrument får användas på hud som är ej intakt, som sår och vid kirurgi (vårdhandboken 2019).

Syfte och Mål

Syftet är att undersöka vad veterinärkliniker runtom i landet har för slags rutiner kring skötsel och hantering av kirurgiska instrument.

Målet är att ta reda på huruvida det finns utbildningsbehov eller om det finns efterfrågan på utbildning inom området hos personalen på klinikerna.

Metod

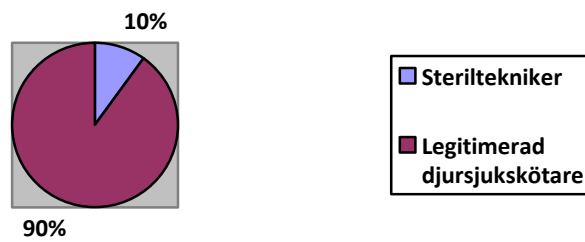
En webbenkät med frågor kring ämnet skickades ut till veterinärkliniker med en länk där de kunde besvara frågorna anonymt, frågorna var riktade till de som tar hand om instrumenten på respektive klinik.

Resultat

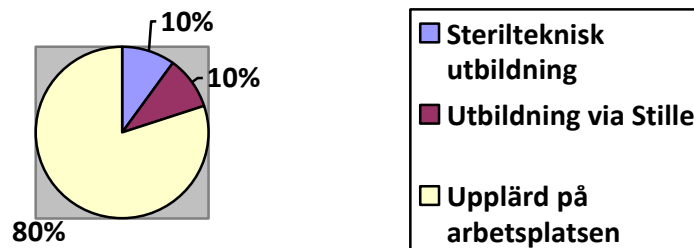
Tio veterinärkliniker i Sverige från norr till söder valdes ut slumpmässigt för att besvara frågorna i enkäten.

Vad är din yrkestitel?

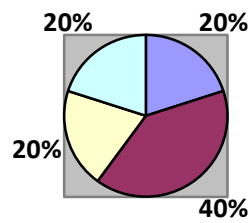

Har du utbildning kring instrumentskötsel?
Isåfall vilken slags utbildning?

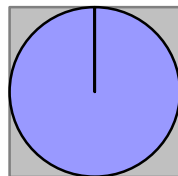

Hur många har hand om instrumenten på er arbetsplats?

Känner du dig säker på skillnaden mellan rent, desinfekterat och sterilt?

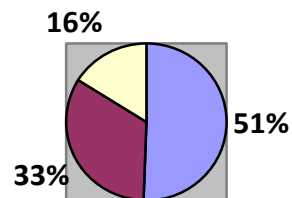

100%

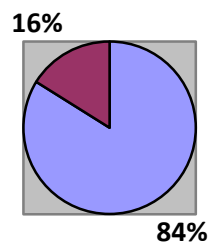

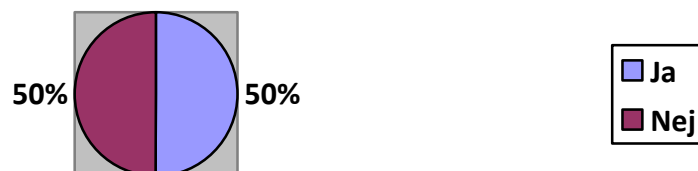
Känner du dig säker på vilka missfärgningar som är skadliga eller icke skadliga som kan förekomma på instrument?

Känner du dig säker på hur du ska göra vid behov av manuell rengöring av instrumenten?

Känner du eller dina kollegor ett utbildningsbehov när det gäller instrument och hanteringen kring dessa?

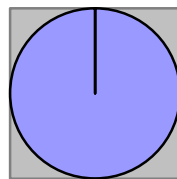
Känner du dig säker på hur ni ska hantera instrument som är skadade, slitna eller drabbade av rost eller diverse skadlig missfärgning?

**Yrkes
Akademin**

**Känner du dig säker på korrekt hantering av
instrumenten efter autoklivering?**

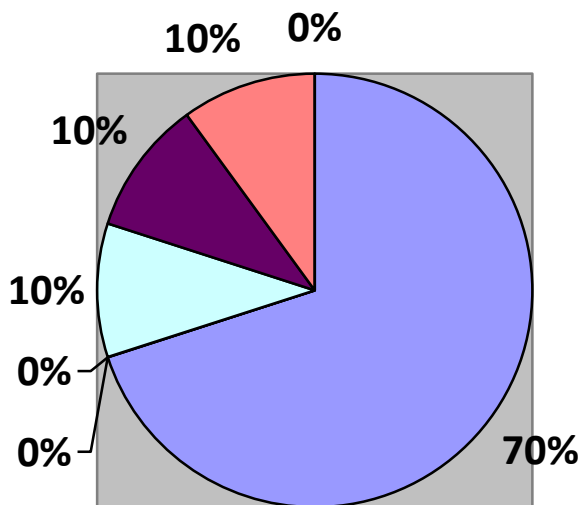

100%

Om du eller dina kollegor känner att utbildningsbehov finns, vilken typ av utbildning skulle vara önskvärd att få?

- Skötsel och korrekt hantering, kritiska punkter e t c
- Instrumentens namn och vad de används till
- Diskdesinfektorer och autoklaver
- Hantering av skadade, missfärgade eller rostangripna instrument
- Hur man minimerar risken för vårdrelaterade infektioner e t c
- En blandning av samtliga punkter

1. Vad är din yrkestitel?

10 % av de tillfrågade svarade i enkäten att de var utbildade Steriltekniker och resterande 90 % var DSS – Djursjukskötare,

2. Har du utbildning inom instrumentskötsel? I så fall vilken slags utbildning?

10% av de tillfrågade som svarade i enkäten svarade att de hade sterilteknisk utbildning, 10% hade en utbildning från Stille och resterande 70% svarade att de hade blivit upplärda på arbetsplatsen de arbetar på.

3. Hur många har hand om instrumenten på er arbetsplats?

40% svarade att det är 2 – 3 personer som har hand om instrumenten där de arbetar, 20% svarade att 1 person hade hand om instrumenten, 20 % svarade att 4 personer hade hand om instrumenten och ytterligare 20% svarade att 8 personer hade hand om instrumenten.

4. Känner du dig säker på skillnaden mellan rent, desinfekterat och sterilt?

Samtliga kliniker som besvarade enkäten känner sig säkra på skillnaden mellan rent, desinfekterat och sterilt.

5. Känner du dig säker på vilka missfärgningar som är skadliga eller icke skadliga som kan förekomma på instrument?

50% svarade att de känner sig säkra på vilka missfärgningar som är skadliga eller icke skadliga som kan förekomma på instrument, 33% känner sig osäkra och 16% svarar att de mestadels känner sig säkra men om de känner sig osäkra så frågar de varandra eller så tar de reda på svaret.

6. Känner du dig säker på hur du ska göra vid behov av manuell rengöring av instrumenten?

16% av de som svarade på enkäten svarade nej på frågan om de känner sig säkra på hur man ska utföra manuell rengöring, medan 84% svarade ja

7. Känner du eller dina kollegor ett utbildningsbehov när det gäller instrument eller skötseln av dessa?

50% av de tillfrågade svarade att de inte känner något behov av utbildningen medan resterande svarade att de kände ett behov av utbildning inom instrumentskötsel.

8. Känner du dig säker på hur ni ska hantera instrument som är skadade, slitna eller drabbade av rost eller diverse skadlig missfärgning?

51% av de tillfrågade svarade ja, 33% svarade nej och 16% lämnar vidare instrument för bedömning hos ansvarig.

9. Känner du dig säker på korrekt hantering av instrumenten efter autoklivering?

Samtliga tillfrågade på klinikerna känner sig säkra på korrekt hantering efter autoklivering.

10. Känner du eller dina kollegor ett utbildningsbehov när det gäller instrument och hanteringen kring dessa?

Utbildning	Andel personal som känner behov av den typen av utbildning
Skötsel och korrekt hantering av instrument, kritiska punkter e t c	50%
Instrumentens namn och vad de används till	0%
Diskdesinfektorer och autoklaver	0%
Hantering av skadade, missfärgade, eller rostangripna instrument	16%
Hur man minimerar risken för vårdrelaterade infektioner e t c	16%
Förvaring av instrument	0%
Antal kliniker som svarade att de känner utbildningsbehov på samtliga punkter	1 klinik

Diskussion

Utifrån den enkät jag skickade ut och dess resultat så ser jag att personalen på kliniker runtom i landet önskar utbildning inom instrument och dess skötsel.

Och i svaren att 70% enbart besitter kunskap i ämnet som blivit förärvande på arbetsplatsen de arbetar på, risken med detta är att de som lärt ut på arbetsplatsen inte heller besitter rätt typ av kunskaper som krävs för att hantera instrumenten korrekt och att okunskap sprids vidare.

49% kände sig osäkra på vilka missfärgningar som är skadliga eller icke skadliga som kan förekomma på instrument enligt enkäten, en siffra som är alltför hög då patientsäkerheten hotas om inte skötsel kan ske på ett korrekt sätt.

Av de tillfrågade kände sig 16% osäkra på hur man utför manuell rengöring på rätt sätt, det är inte bara farligt för patienter då instrument inte kan steriliseras på rätt sätt om de inte rengörs ordentligt utan det är också en fara för den som utför den manuella rengöringen om man utsätter sig för en risk varje gång man rengör ett instrument manuellt om man inte känner till hur man använder skyddsutrustning och hur det ska ske på ett säkert sätt för att kunna skydda sig själv.

46% kände sig inte säkra på hur de ska hantera instrument som är skadade, slitna eller drabbade av rost eller diverse skadlig missfärgning, det är ett problem om instrumenten har sprickor eller rost, rost skadar och att sprickor kan orsaka patientskada i och med att sterilt resultat inte kan uppnås om smuts finns kvar i sprickorna så kan bakterier och sporer finnas kvar och orsaka infektion och smitta.

Förutom att arbetsgivare kan välja att nyanställa personal som har sterilteknisk utbildning så skulle ett utbildningsprogram där utbildade steriltekniker har utbildningsdagar för personal på kliniker ute i landet eventuellt kunna införas för en chans till personalen att ställa frågor kring vad de känner sig osäkra på och kunna använda sig dessa personer som rådgivare.

Källförteckning

Socialstyrelsen. 2021. *SOSFS 2008:1 Socialstyrelsens föreskrifter om användning av medicintekniska produkter i hälso- och sjukvården*. <https://www.socialstyrelsen.se/regler-och-riktlinjer/foreskrifter-och-allmanna-rad/konsoliderade-foreskrifter/20081-om-anvandning-av-medicintekniska-produkter-i-halso--och-sjukvarden/> (Hämtad 2021-09-15)

Vårdhandboken.se. 2019. *Renhetsgrader*. <https://www.vardhandboken.se/vardhygien-infektioner-och-smittspridning/desinfektion-och-sterilisering-av-produkter/medicintekniska-produkter-med-specificerad-mikrobiell-renhet/renhetsgrader/> (Hämtad 2021-07-14)

Bilaga 1

Enkät ”Instrumenthantering”

1. Vad är din yrkestitel?

- Steriltekniker.
- Annat, var god ange: _____

2. Har du utbildning kring instrumentskötsel? I så fall vilken slags utbildning?

- Sterilteknisk utbildning.
- Annat, var god ange: _____

3. Hur många är ni som har hand om instrumenten på er arbetsplats?

- 1 person.
- Annat, var god ange: _____

4. Känner du dig säker på skillnaden mellan rent, desinfekterat och sterilt?

- Ja
- Nej
- Annat, var god ange: _____

5. Känner du dig säker på vilka missfärgningar som är skadliga eller icke skadliga som kan förekomma på instrument?

- Ja
- Nej
- Annat, var god ange: _____

6. Känner du dig säker på hur ni ska hantera instrument som är skadade, slitna eller drabbade av rost eller diverse skadlig missfärgning?

- Ja
- Nej
- Annat, var god ange: _____

7. Känner du dig säker på hur du ska göra vid behov av manuell rengöring av instrument?

- Ja
- Nej
- Annat, var god ange: _____

8. Känner du dig säker på korrekt hantering av instrumenten efter autoklivering?

- Ja
- Nej
- Annat, var god ange: _____

9. Känner du eller dina kollegor ett utbildningsbehov när det gäller instrument och hanteringen kring dessa?

- Ja
- Nej
- Annat, var god ange: _____

10. Om du eller dina kollegor känner att utbildningsbehov finns, vilken typ av utbildning skulle vara önskvärd att få?

- Skötsel och korrekt hantering av instrument, kritiska punkter e t c
- Instrumentens namn och vad de används till
- Diskdesinfektorer och autoklaver
- Hantering av skadade, missfärgade, eller rostangripna instrument
- Hur man minimerar risken för vårdrelaterade infektioner e t c
- Förvaring av instrument
- Annat, var god ange: _____